

Juli 2013

Censorvejledning for Teknisk designer

Generel vejledning	3
Indledning	3
Censorerne	3
Honorarregler	3
Tilvejebringelse af opgaver	4
Vurderingsgrundlag	4
Indkaldelse af censorer til bedømmelse	4
Indstilling til ny svendeprøve	4
Klageadgang og klagefrist	4
Generelt om bedømmelse og karaktergivning	5
7-trinsskalaen	5
Princip ved karaktergivningen	5
karaktergivning	6
Prøver med karakterberegning	6
Meddelelse af karakterer til Industriens uddannelser	6
Specifik vejledning for Teknisk designeruddannelsens specialer:	7
Teknisk designer, Bygge og anlæg	7
Teknisk designer, Industriel produktion	7
Tilvejebringelse af opgaver	7
Rammer for prøveafvikling og -bedømmelse	7
Iværksættelse af prøven	7
Bedømmelse	7
Praktikerklæring	8
Afsluttende eksamen	8
Eksamenen består af:	8
Projekt opgaven omfatter at eleven:	8
Bedømmelsen foregår efter følgende kriterier:	9
Bilag:	10

Generel vejledning

Indledning

Censorvejledningen består af en generel del med regler for udpegning, honorarer, bedømmelse og karakterskala samt en faglig del, der specificerer prøvens indhold og bedømmelse for den enkelte uddannelse.

Der er udarbejdet en faglig del for hvert uddannelsesområde som et bilag til denne vejledning.

Censorerne

Langt de fleste af uddannelserne under Industriens Uddannelser afsluttes med en eksamen eller svendeprøve. Prøverne bedømmes normalt af 2 censorer (skuemestre), der repræsenterer henholdsvis arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden samt en eksaminator (lærer).

Eksaminator er den lærer, der har ført eleverne frem til prøven, mens censorerne er fagligt kompetente personer inden for det pågældende erhverv, som er udpeget af organisationerne bag det faglige udvalg for Teknisk designer.

Censorerne udpeges efter følgende regler og kriterier:

Censorerne skal have den fornødne fagkundskab.

Censorerne indstilles til godkendelse af skolerne eller udpeges af organisationerne og fortsætter, til de bliver afbeskikket.

Censorerne skal have tilknytning til faget og skal holde sig ajour med udviklingen inden for de uddannelser, hvor de medvirker ved svendeprøvebedømmelse.

Censorerne skal have viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

Hvis en censor ophører med at have tilknytning til faget på grund af eksempelvis pension eller ved ændrede beskæftigelsesforhold, ophører censor hvervet efter 1 år.

Begrænsninger ved beskikning af censorer til den enkelte bedømmelse:

En censor kan ikke deltage i bedømmelse af en svendeprøve, hvis han eller hun på grund af arbejdsmæssige, personlige eller slægtsmæssige forhold må anses for inhabil i forhold til en eller flere af eksaminanderne (eleverne).

Honorarregler

I forbindelse med bedømmelse af de faglige prøver ydes der honorar til censorerne og godtgørelse af udgifter til rejser og ophold.

Retningslinjerne for udbetaling af honorar findes på www.industriensuddannelser.dk under "skuemestre" bemærk der er særlige regler for teknisk designer. Reglerne kan også rekvireres ved henvendelse hos Industriens Uddannelser.

Tilvejebringelse af opgaver

Opgaverne stilles af skolen efter samråd med det faglige udvalg eller af en opgavekommission nedsat af det faglige udvalg, jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser § 11, stk. 2, nr. 1.

Vurderingsgrundlag

Grundlaget for uddannelserne er de kompetencemål, der er udarbejdet af de respektive faglige udvalg.

Kompetencemålene er beskrevet i Undervisningsministeriets bekendtgørelser og specificeret yderligere i de faglige udvalgs uddannelsesordninger og vejledninger.

Kompetencemålene udgør det fælles grundlag for al undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og er følgelig også det grundlag, eksamensbedømmelsen skal foretages efter.

Indkaldelse af censorer til bedømmelse

Censorerne indkaldes normalt til prøvebedømmelse 5 uger inden bedømmelsen skal foretages. Iværksættelsespapirerne tilsendes fra skolen samtidig med indkaldelsen.

Indstilling til ny svendeprøve

Skolen og det faglige udvalg skal tilbyde elever, der ikke består den afsluttende svendeprøve, en ny prøve i den del af prøven som eleven ikke har bestået.

Eleven kan kun deltage i én omprøve. Skolen kan, efter samråd med det faglige udvalg, dog tillade en ny omprøve, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Klageadgang og klagefrist

I forbindelse med den afsluttende eksamen skal eleverne orienteres af skolen om mulighederne for klageadgang og frister, jf. bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser § 3, stk. 5.

Eleven skal indgive klage om prøven, der skal være skriftlig og begrundet, til skolen senest 2 uger efter, at prøvebedømmelsen er bekendtgjort på sædvanlig måde, jf. § 36, stk. 2.

Klager vedrørende bedømmelse af prøve afholdt som eksamen eller svendeprøve afgøres af skolen i samråd med det faglige udvalg, jf. § 39, stk. 2.

Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet, og meddeles af skolen til klageren, jf. § 40.

Afgørelsen kan gå ud på:

Tilbud om nye bedømmelse, dog ikke ved mundtlige prøver,

Tilbud om nye prøve, eller

At klageren ikke får medhold i klagen

Går afgørelsen ud på tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal klageren informeres om, at det kan resultere i en lavere karakter.

Hvis eksaminanden (klageren) ønsker at acceptere tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal meddelelse herom gives senest 2 uger efter tilbuddets meddelelse er afgivet, jf. § 41.

Generelt om bedømmelse og karaktergivning

7-trinsskalaen

7-trinsskalaen anvendes som vurderingsgrundlag i hele uddannelsessystemet.

Skalaen har en klar forskel mellem nabokarakterer og der er fortsat mulighed for gennemsnitsberegninger.

Princip ved karaktergivningen

Ved den afsluttende eksamens begyndelse har eleven som udgangspunkt karakteren 12.

Den endelige karakter gives efter fradrag for de fejl, mangler eller usikkerheder der er observeret.

Karakteren 12
Gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler.
Karakteren 10
Gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle få mindre væsentlige mangler.
Karakteren 7
Gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
Karakteren 4
Gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler
Karakteren 02 (beståelseskarakter)
Gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.
Karakteren 00 (Fx)
Gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål
Karakteren -3 (F)
Gives for den helt uacceptable præstation

Karaktergivning

Den endelige karakter for den afsluttende eksamen skal afgives som et helt tal fra 7-trinsskalaen.

Censor skal jf. *bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser*, § 27. Stk. 3. Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i 1 år.

Prøver med karakterberegning

Såfremt der skal foretages en gennemsnitsberegning af flere karakterer fra 7-skalaen kan nedenstående afrundingstabel anvendes.

Interval, beregnet	Endelig karakter
-3,00 til -1,51	-3
-1,50 - 1,99	00
2,00 - 2,99	02
3,00 - 5,49	4
5,50 - 8,49	7
8,50 - 10,99	10
11,00 - 12,00	12

Meddelelse af karakterer til Industriens uddannelser

Skolen fremsender umiddelbart efter den afsluttende eksamen en karaktermeddelelse for hver elev til Industriens uddannelser. Karaktermeddelelsen skal være underskrevet af læreren og censorerne.

Se eksempel i **bilag C**

Specifik vejledning for Teknisk designeruddannelsens specialer:

Teknisk designer, Bygge og anlæg

Teknisk designer, Industriel produktion

Grundlaget for Teknisk Designeruddannelsen er mål- og fagbeskrivelserne for uddannelsen. Beskrivelserne er dermed det fælles grundlag for undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og er derfor også grundlaget for bedømmelse af den enkelte elev ved den afsluttende eksamen.

Efterfølgende retningslinjer er således bindeleddet mellem fagbeskrivelserne og den konkrete eksamen.

Tilvejebringelse af opgaver

Opgaverne stilles af skolen efter samråd med det faglige udvalg.

Det faglige udvalg kan udarbejde forslag til opgaver for den afsluttende prøve (eksamen)

Rammer for prøveafvikling og -bedømmelse

Den faglige prøve gennemføres tidligst 3 måneder før aftaleperiodens ophør for alle elever, og gennemføres på skolen i forbindelse med et afsluttende skoleophold.

Ved indkaldelsen af elever til den skoleperiode, hvori den afsluttende eksamen afholdes, sender skolen en liste over de pågældende elever med angivelse af elevernes praktikvirksomheder til det faglige udvalg.

Elevernes løsning af opgaverne bedømmes efter reglerne i den erhvervsrettet eksamensbekendtgørelse af en lærer (eksaminator), udpeget af skolen, og 2 censorer. Censorerne skal have den fornødne fagkundskab og repræsentere henholdsvis arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden i det faglige udvalg. Censorerne skal opfylde habilitetskravene i henhold den erhvervsrettet eksamensbekendtgørelse. Censorerne godkendes (udpeges) af Det faglige udvalg for teknisk designer efter indstilling fra skolen og det lokale uddannelsesudvalg.

Censorerne skal være til stede under prøven, der gennemføres i løbet af den sidste skoleperiode.

Iværksættelse af prøven

Censorerne til Teknisk Designer indvarsles til bedømmelse ca. 5 uger før prøven, idet iværksættelses-papirerne tilsendes fra skolen. Kun prøver, der er iværksat i samarbejde med Det faglige udvalg, kan medtages ved bedømmelsen.

Bedømmelse

Ved bedømmelsen anvendes 7-trinsskalaen, jf. bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.

Ved beregning af karakterer foretages ikke afrunding. Forinden fastsættelse af eksamenskarakteren foretages afrunding af det endelige resultat til et helt tal efter almindelige regneregler, idet karakterværdien 02 ikke kan fremkomme ved forhøjelse.

Beregningen af eksamenskarakteren foretages af skolen (læreren (eksaminator)) og de to censorer. Eleven meddeles eksamensresultatet af skolen (læreren (eksaminator)) og de to censorer når beregningen er foretaget.

Sygeeksamen og ny eksamen (eller omprøve)

Skolen skal tilbyde elever, der ikke består den afsluttende eksamen, en ny eksamen (omprøve), eventuelt efter supplerende praktikuddannelse eller skoleundervisning. Omprøve aflægges kun i den del af eksamen hvor bestået karakteren ikke er opnået. Eleven kan kun aflægge omprøve en gang, idet skolen efter samråd med det faglige udvalg dog kan tillade, at eleven aflægger omprøve på ny, hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Sygeeksamen og ny eksamen (omprøve) følger bekendtgørelse om eksamen.

Praktikerklæring

Praktikvirksomheden udsteder afsluttende praktikerklæring, når praktiktiden i virksomheden er afsluttet, jf. bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Afsluttende eksamen

Den afsluttende eksamen er ens for de 2 specialer.

I sidste skoleperiode afholdes en afsluttende eksamen, der samtidig udgør den afsluttende prøve

Eksamenen består af:

- 1) en projektopgave med skriftlig dokumentation og
- 2) en projektfrelæggelse med mundtlig eksamen.

Projektopgaven omfatter at eleven:

- i samarbejde med skolen og eventuelt praktikvirksomheden formulerer en projektopgave
- indsamler og bearbejder data.
- anvender viden og erhvervede kvalifikationer fra de valgte specialefag.
- inddrager tværfaglig viden og elementer fra specialefag, områdefag, grundfag, eventuelle relevante valgfag samt praktikerfaringer.
- anvender tidssvarende teknologier, metoder, teknikker og inddragelse af miljømæssige, administrative og økonomiske overvejelser.
- udarbejder den nødvendige skriftlige dokumentation for projektet.

Ved bedømmelsen af projektets skriftlige del gives der ud fra en helhedsvurdering af den faglige kvalitet og den skriftlige fremstilling efter votering, af læreren og censorerne samlet en karakter for projektopgavens skriftlige del.

Se Bilag A Vurdering af projektopgavens skriftlige del.

Projektfremlæggelse med mundtlig eksamen:

Der lægges vægt på at eleven kan,

- 1) kombinere de faglige kompetencer, som projektopgaven omhandler,
- 2) anvende relevante informationsteknologiske hjælpemidler og
- 3) redegøre for systematik og metodik i løsning af opgaven, herunder bearbejdningsmetoder, arbejdsproces og implementering af teori og praksis.

Ved bedømmelsen af projektets mundtlige del gives ud fra en helhedsvurdering af elevens projektfremlæggelse, herunder planlægning, gennemførelse og konklusioner efter votering, af læreren og censorerne samlet en karakter for den mundtlige eksamination. Prøvetiden er ca. 20 minutter.

Bedømmelsen foregår efter følgende kriterier:

- 1) Teknisk faglige kompetencer inden for de områder, der er omfattet af uddannelsens mål.
- 2) Almene og personlige kompetencer til selvstændigt og effektivt at kunne planlægge og varetage almindeligt forekommende arbejdsopgaver.

Eksamenskarakter

Den endelige eksamenskarakter for den afsluttende eksamen fremkommer som et gennemsnit af de karakterer, der er givet for henholdsvis projektopgavens skriftlige dokumentation og den mundtlige eksamination. For at bestå eksamen kræves, at der mindst er opnået beståkarakter for både projektopgavens skriftlige dokumentation og den mundtlige eksamination.

Bilag B, hjælpeskema til fastsættelse af den endelige karakter

Bilag A. Vurdering af projektopgavens skriftlige del

Der er i dette bilag anført en række forhold, som indgår i vurderingen af den afsluttende projektopgave. Den samlede vurdering af projektrapporten er baseret på en række delvurderinger. Disse vurderinger knytter sig blandt andet til følgende:

1 . Projektopgavens opbygning

Disponering, helhed, indholdsfortegnelse, kildeangivelse

2 . Problemformulering

Hovedvægt, begrundelse, afgrænsning
Opsamling, konklusion

3 . Generelle indhold

Konstruktion, tegning, beskrivelse, processer
Driftsteknik, planlægning, miljø, kvalitet
Krav, normer, reglementer, materialer

4 . Tekniske beregninger

Beregningsgrundlag, dimensionering, økonomi, statistik
Herunder normer og standarder

5 . Grafisk fremstilling

Layout, skitser, tegninger, grafer, skrift, visualisering
Helhedsindtryk, modeller

6 . Tidsplan

Projekttidsplan, projektdagbog, opfølgning
Afslutningstidspunkt, ansvarlig for rapporten

7. Det samlede indtryk

Struktur, helhed, sammenhæng, sproglig formulering

Bilag B, Hjælpeskema til fastsættelse af den endelige karakter

Elev navn	
Skole	
Virksomhed	
speciale	
Dato for eksamen	

Bedømmelse	 censor 1	 censor 2	 skole	 Efter votering
Skriftlig dokumentation				
Mundtlig eksamination				
Endelig eksamenskarakter				

Notater:

Den endelige eksamenskarakter for den afsluttende eksamen fremkommer som et gennemsnit af de karakterer, der efter votering er givet for henholdsvis projektopgavens skriftlige dokumentation og den mundtlige eksamination.

For at bestå eksamen kræves, at der mindst er opnået bestået karakter for både projektopgavens skriftlige dokumentation og den mundtlige eksamination.

Den endelig eksamenskarakter overføres til blanketten "Bedømmelse af den afsluttende prøve" se eksempel i **Bilag C**

Bemærk følgende Jf. *bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser*, § 27. Stk. 3. Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i 1 år.

Bilag C, eksempel på karaktermeddelelse

Bedømmelse af den afsluttende prøve

Elevens oplysninger	
Elevens navn:	
Elevens cpr-nummer:	
Praktikvirksomhedens oplysninger	
Praktikvirksomhedens navn og adresse:	
Skolens oplysninger	
Skolens navn:	
Prøvedato:	
Uddannelse	
Uddannelse/speciale:	
Karakter til den afsluttende prøve	
Samlet karakter for den afsluttende prøve efter 7-trinsskalaen:	

Skuemester/censor

Skuemester/censor

Faglærer

Denne blanket sendes af skolen, senest en uge efter prøven til:

Industriens Uddannelser

Fællessekretariatet

Vesterbrogade 6D, 4.sal

1780 København V